

MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA
mint felülvizsgálati bíróság
Pfv.VI.21.868/2009/7.

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Szobonya Gergő ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Kaiser István ügyvéd által képviselt alperes ellen 1 742 982 forint és járulékai megfizetése iránt a Győri Városi Bíróságnál P.20.500/2006. szám alatt megindított és másodfokon a Győr-Moson-Sopron Megyei Bíróság 2.Pf.20.360/2009/4. számú ítéletével befejezett perében az alperes részéről benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán a 2010. évi május hó 18. napján megtartott tárgyaláson meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet azzal a változtatással tartja fenn hatályában, hogy a Győri Városi Bíróság P.20.500/2006/52. számú ítéletében megjelölt tőkeösszegek utáni kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontja 2005. február 15. napja.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt nap alatt fizessen meg a felperesnek 25 000 (huszonötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A felperes egyéni vállalkozó. 2001. évben szerződést kötött a S. Betéti Társasággal, amely szállodát üzemeltetett. A szerződésben vállalta, hogy a betéti társaság részére a szállodában és az étteremben használatos textíliákat ad bérbe és ezek mosatását, vasalását is elvégzi. Emellett vállalta, hogy az alperes tulajdonában álló viszonylag jelentéktelen mennyiségű textíliák mosatását is ő intézi. A szerződést a felek rendszeresen meghosszabbították, illetve újrakötötték, utoljára 2003. december 9-én kötöttek szerződést, amelyben hat hónapos rendes felmondási időt kötöttek ki.

A felperes a textíliák mosatását és vasaltatását alvállalkozóval végeztette. Az alvállalkozó cég képviselőjével kialakult nézeteltérés miatt 2004. szeptember 8-án a szerződést felmondta, ezt követően más céggel dolgoztatott. 2004. november 1-én a betéti társaság közvetlenül a felperes részére korábban dolgozó alvállalkozóval kötött szerződést, erre tekintettel 2004. november 15. napján a felperessel létrejött szerződést indokolás nélkül felmondta azzal, hogy a felmondási időben a felperes munkájára nem tart igényt. A felmondási idő alatt a felperes a már leadott textíliákat, illetve a szennyest vitte el.

A szálloda a felújítás során öt darab nagyobb méretű franciaágyat szerzett be, amelyek nem szabványos lepedőt igényeltek. A felperes a nem szabványos méretű lepedőkből 160 darabot rendelt meg, amelyből mintegy 20 darabot még meg kellett toldani ahhoz, hogy az öt nagyobb méretű franciaágyra megfelelő legyen. Ezeket a lepedőket is bérbe adta a szállodának és a mosatásukról is gondoskodott a szerződés fennállása alatt.

A felperes keresetében 1 514 982 forint tőke és annak 2004. november 15. napjától a kifizetésig járó törvényes kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy abban az esetben, ha a betéti társaság részére a felmondási időben dolgozott volna, ilyen összegű haszna keletkezett volna. A felperes kérte továbbá, hogy a bíróság 160 000 forint és annak 2003. április 28. napjától a kifizetésig járó törvényes kamata, valamint 131 000 forint és ezen összeg után 2003. június 27. napjától a kifizetés napjáig járó törvényes késedelmi kamata megfizetésére kötelezze a betéti társaságot. Előadta, hogy 160 darab extra méretű lepedőt gyártott le, amelyet másutt nem tud felhasználni, ezeknek a lepedőknek az értékét 80 %-ban határozta meg, mivel használt lepedők voltak és így a beszerzési ár 80 %-ában kártérítési követelést terjesztett elő a Ptk. 318. §-ára és 339. §-ára alapítottnan.

A felperes a pert a vele szerződésben álló betéti társasággal szemben indította meg, majd a per során a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvényben szabályozott mögöttes felelősség alapján a betéti társaság beltagjára, F. B.-re is kiterjesztette a kereseti kérelmét. A per során a betéti társaság végelszámolással megszűnt, a cégjegyzékből törölték, ezért az eljáró elsőfokú bíróság a pert az I.r. alperessel szemben megszüntette és azt a betéti társaság beltagjával szemben folyt tovább.

A betéti társaság beltagja, mint alperes a kereseti kérelem elutasítását kérte. A követelést mind jogalapjában, mindösszezszerűségében vitatta. Elismerte, hogy 2004. november 15-én rendes felmondással élt, de az volt az álláspontja, hogy 2004. novemberében és decemberében a felperes még végzett munkát és 2005.

januárjában a saját akaratából szállította el a textíliákat. Emellett az alperes hivatkozott arra is, hogy a szerződésben a felperes nem kapott kizárólagosságot, illetve nem határozták meg azt a mennyiséget, amelyet a felperesnek a szálloda köteles minden hónapban átadni, így a felperes azt sem kifogásolhatta volna, ha a szálloda egyáltalán nem vele végezteti, vagy kismértékben végezteti vele a mosatást. Erre tekintettel a felperes a felmondási időre nem érvényesítheti az elmaradt haszonra vonatkozó igényét. Az extraméretű lepedők vonatkozásában az alperes előadta, hogy legfeljebb 20 darab nagyméretű lepedőt használtak az öt darab franciaágyra, a szálloda többi ágya átlagos méretű volt. Utalt arra, hogy ezeket a lepedőket át lehetett volna alakítani és újrahasznosítani normális mértékű lepedőként. Az alperes az extralepedők értékét nem vitatta, csupán azok mennyiségét.

Az elsőfokú bíróság kötelezte az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 1 391 683 forintot, annak 2004. november 15. napjától kezdődően a kifizetés napjáig járó minden naptári félév teljes idejére az érintett naptári félévet megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű plusz 7 % kamatát. Kötelezte továbbá az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 36 375 forintot és ezen összeg után a fent írt kamatot, ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította és rendelkezett a perköltség viseléséről is.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a felmondás a rendes felmondás szabályai szerint történt, így a felmondási idő alatt a felperes szolgáltatásait igénybe kellett volna venni. A betéti társaság nem járt el szerződésszerűen akkor, amikor a felperes szolgáltatásaira nem tartott igényt. Bár az alperes előadta, hogy minőségi kifogások is voltak, erre tekintettel azonnali hatályú felmondással kellett volna élnie, de ezt nem tette meg.

A bíróság a perben az elmaradt haszon összegének megállapítására szakértői bizonyítást rendelt el. A szakértő megállapította, hogy 2004. június 1. és november 15-e közötti időszakra a felperes haszna 1 194 194 forint volt, az árrés 216,38 %. Az irányadó időszakra, tehát 2004. május 15-től 2004. november 15. napjáig terjedő időre ezzel a kimunkált haszonkulccsal számítva az elért bevétel 2 034 780 forint lett volna, az alvállalkozói költség pedig 643 097 forint, így a különbözet 1 391 683 forint.

Az alperes hivatkozott arra, hogy a téli időszakban kevesebb vendég van, így kisebb mennyiségű textíliát kell mosatni, a bíróság azonban elfogadta a felperes álláspontját, amelyet alátámasztottak a peradatok is. A felperes szerint ugyanis az évszaktól függetlenül változott a mosatási igény, így előfordult, hogy július hónapban kevesebb volt a mosatásra átadott mennyiség, mint október hónapban. A fentiekre tekintettel a bíróság a szakértő által kimunkált

menyiséget ítélkezése alapjául elfogadta és az elmaradt haszon tekintetében a szakértő által megállapított összeget ítélte meg a felperes javára.

A nagyméretű lepedőkkel kapcsolatban a bíróság a felperes kereseti kérelmét csak részben találta alaposnak. A kihallgatott tanúk vallomása alapján arra a megállapításra jutott, hogy a 160 darab extraméretű lepedőből 20 darab lepedőt használtak fel a szálloda céljaira. Ennek a felperes által kért 80 %-os árát elfogadva 36 375 forint kártérítés megfizetésére kötelezte az alperest, figyelemmel arra is, hogy az alperes maga is 20 darab lepedő felhasználását ismerte el.

A szerződéstköti betéti társaságot a cégjegyzékből törölték, így a bíróság a gazdasági társaságokról szóló 1997. évi CXIV. törvény 56. § (1) bekezdésének alkalmazásával a beltág mögöttes felelőssége alapján az alperest marasztalta a felperes követelésében.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Utalt arra, hogy az elsőfokú bíróság a perben releváns tényeket feltárta, helyes tényállást állapított meg és abból helyes jogi következtetéseket vont le. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a felperesi kereset jogalapja és összepszerűsége tekintetében is helytállóan döntött az elsőfokú bíróság.

Az alperesnek a fellebbezésben előadott eljárási kifogásával kapcsolatban a másodfokú bíróság ítélete azt tartalmazza, hogy nem történt eljárási szabálysértés akkor, amikor a betéti társaság végelszámolással való megszűnése miatt az elsőfokú bíróság nem az eljárás félbeszakadását állapította meg, hanem a per megszüntetéséről határozott. Utalt arra, hogy még a megszűnt szervezet törlése előtt perbe vonta a felperes a betéti társaság beltágját, így az eljárás nem szakadt félbe, hanem a II.r. alperes, mint egyedüli alperes ellen folyt tovább.

A jogerős ítélettel szemben az alperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben a jogerős ítéletnek az elsőfokú ítéletre is kiterjedő megváltoztatását, a felperesi kereset elutasítását és a felperes perköltség viselésére kötelezését kérte. Előadta, hogy álláspontja szerint a jogerős ítélet megalapozatlan és jogszabálysértő. A betéti társaság nem követett el a felperessel szemben szerződésszegő magatartást, ezért a felperes elmaradt hasznait nem érvényesítheti jogszerűen. Az alperes megismételte, hogy a szerződés nem tartalmazott mennyiségi meghatározást az igénybeveendő szolgáltatásokat illetően és kizárólagosságot sem adott a felperesnek. Hangsúlyozta, hogy a szerződés felmondására a felperes hibás teljesítése miatt került sor, amikor a felperes más alvállalkozót keresett, a munkájában minőségi kifogások merültek

fel. Megismételte azt az előadását is, hogy a felperes 2005. januárjában a saját elhatározásából fejezte be a szolgáltatást. Az alperes álláspontja szerint, ha 2004. november 15-én nem él felmondással, csak egyszerűen nem rendel a felperestől, a szerződésszegő magatartás nem lenne megállapítható. A felperes nem kerülhet előnyösebb helyzetbe azáltal, hogy a betéti társaság korrekten, írásos úton kívánta lezárni a jogviszonyt.

Az extralepedőkkel kapcsolatban előadta, hogy a lepedőket egy évig használta a szálloda, azok után bérleti díjat fizetett. A szerződés megszűnése után a lepedők a felperes birtokában maradtak és másnak is bérbe adhatta, vagy hasznosíthatta volna őket. Ebben a körben tehát az alperes szerint a felperest kártérítés nem illeti meg.

Az alperes vitatta a kamatfizetés kezdő időpontját is, amely szerinte nem lehet a felmondás közlésének időpontja, hanem a felmondási időszakot véve középarányos időpontot kellett volna a bíróságnak meghatároznia. Megismételte, hogy nem ért egyet az eljárási kifogás elutasításával sem.

A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem kis részben alapos.

Az alperes alaptalanul hivatkozik arra, hogy a felperessel kötött szerződés nem biztosított kizárólagosságot a felperes részére és nem tartalmazta azt a mennyiséget sem, amelyet az alperes kötelezően a felperes részére át kell adjon mosatás céljából. A peradatokból megállapítható, hogy a felek között 2001. évtől volt szerződéses együttműködés. Ez alatt az idő alatt a szerződést folyamatosan úgy teljesítették, hogy az alperes kizárólag a felperes szolgáltatásait vette igénybe, csak a felperestől bérelt textíliákat és a teljes mosatást is a felperessel végeztette. Bár az írásban létrejött megállapodásban ezeket a tényeket nem rögzítették, a peradatokból egyértelműen megállapítható, hogy a felek megállapodása arra is kiterjedt, hogy a felperes adja bérbe a szükséges textíliákat és végezteti el a szálloda összes textíliájának mosatását.

A felek között bérlettel vegyes vállalkozási szerződés jött létre. E szerződés tartalmazta, hogy mindkét fél hat hónapos felmondással szüntetheti meg a jogviszonyt. A Ptk. 321. § (2) bekezdése értelmében, ha a felmondás nem azonnali hatályú, a törvényben vagy a szerződésben meghatározott felmondási idő elteltéig a szerződés fennmarad. Alappal utaltak tehát az eljáró bíróságok arra, hogy a felmondási időszakban az alperesnek igénybe kellett volna vennie a felperes szolgáltatásait és az erre az időre eső bérleti és vállalkozási díjat is ki kellett volna fizetnie.

Abban az esetben, ha a szerződés nem tartalmazott volna felmondási időt, a Ptk. 395. § (1) bekezdése értelmében a megrendelő a szerződéstől bármikor elállhatott volna, de e rendelkezés alapján is köteles lett volna megtéríteni a vállalkozó kárát. A betéti társaság nevében eljáró alperes az azonnali hatályú felmondás lehetőségével nem élt, így a rendes felmondásra irányadó szabályok szerint kell elszámolnia a felperessel. A szakértői véleményben foglaltakat a felek nem vitatták. Az alperes kizárólag arra hivatkozott, hogy a felperes önszántából távozott és mellőzte a szolgáltatások nyújtását, illetve, hogy az extraméretű lepedőket a felperes máshol is felhasználhatta volna. Ebben a körben az alperes az eljáró bíróságok mérlegelési jogkörben hozott megállapításait támadta. A Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati ügyekben követett töretlen gyakorlata szerint a felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható és nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. Felülmérlegelésre csak igen kivételesen akkor kerülhet sor, ha a tényállás feltáratlan maradt, iratellenes vagy okszerűtlen, illetve logikai ellentmondást tartalmaz. Az adott esetben ez nem állapítható meg.

Az alperes fenntartotta azt az álláspontját is, hogy a betéti társaság jogutód nélküli megszűnésére tekintettel a bíróságnak nem a per megszüntetéséről, hanem az eljárás félbeszakadásáról kellett volna határoznia a Pp. 111. §-a alapján. Ebben a körben az alperes felülvizsgálati kérelme megalapozott. A Pp. 111. § (1) bekezdésének értelmében ugyanis, ha valamelyik fél meghal, vagy megszűnik, az eljárás a jogutód perbelépéséig, illetve perbevonásáig félbeszakad, kivéve, ha a jogviszony természete miatt a jogutódlás kizárt. A 111. § (7) bekezdése értelmében, ha a megszünt félnek nincs jogutódja, akkor is kérhető az eljárás folytatása. Ebből is következően a cégjegyzékből való törlés esetében sem a per megszüntetésének, hanem a félbeszakadás megállapításának van helye. Ez a rendelkezés hatályos volt már akkor is, amikor az elsőfokú bíróság a per megszüntetéséről határozott. A Pp. 275. § (3) bekezdése értelmében azonban, ha olyan eljárási szabálysértés történt, amelynek az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása nem volt a Legfelsőbb Bíróság a megtámadott határozatot hatályában fenntartja. A jelen ügyben a per elbírálására semmiféle kihatással nem volt az a tény, hogy a jogutód nélkül megszünt betéti társaság vonatkozásában a bíróság a pert megszüntette ahelyett, hogy az eljárás félbeszakadását állapította volna meg.

Megalapozott ugyanakkor a felülvizsgálati kérelem a kamatfizetés kezdő időpontja tekintetében. A felperes abban az esetben, ha a felek közötti szerződéses jogviszony a felmondási időben is rendben teljesül, folyamatosan, a számlák kiállításának megfelelően jutott volna hozzá a követeléséhez, nem egyösszegben kapta volna meg novemberben a hat hónapos időre járó teljes szolgáltatás

ellenértékét. Ilyen ügyekben az állandó bírói gyakorlat szerint un. középarányos kamatfizetési kezdő időpontot határoz meg a bíróság.

A Legfelsőbb Bíróság a kifejtettekre tekintettel a kamatfizetési kötelezettség kezdő időpontját 2005. február 15. napján állapította meg, egyebekben a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése szerint hatályában fenntartotta.

Az alperes felülvizsgálati kérelme túlnyomórészt eredménytelen volt, erre tekintettel a Legfelsőbb Bíróság a Pp. 270. § (1) bekezdése szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kötelezte az alperest a felperesnél felmerült felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére. Ennek összegét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2) és (5) bekezdése szerint állapította meg.

Az alperes költségmentességben részesült, erre tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (1) és 14. §-a alapján a le nem rótt 85 680 forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Budapest, 2010. május 18.

. Wellmann György sk. a tanács elnöke, Tamáné dr. Nagy Erzsébet sk. előadó bíró, dr. Puskás Péter sk. bíró.

A kiadmány hitelül:

bírósági írnok